

**ELMİ YENİLİKLƏRİN VƏ QABAQCIL TƏCRÜBƏNİN NEFT
SƏNAYESİNDƏ ƏHƏMİYYƏTİ
(XX ƏSRİN 60-CI İLLƏRİNİN İKİNCİ YARISI)****R.O.QURBANOV**
Bakı Dövlət Universiteti

XX əsrin 60-cı illərində partiya və hökumət elmi-texniki tərəqqini və qabaqcıl təcrübəni sürətləndirməyə və ictimai istehsalın səmərəsini yüksəltməyə xüsusi diqqət yetirmişdi. Elmi-tədqiqat və layihə-konstruktor təşkilatlarının qüvvələri, maddi ehtiyatlar elm və texnikanın əsas inkişaf istiqamətlərində cəmləşdirilmişdi. Elmi tədqiqatlar istehsalın gələcək inkişaf mənafeyi ilə sıx əlaqələndirilmişdi. Əsas vəzifə əmək məhsuldarlığının və istehsalın rentabelliyyəinə nail olmaqdan ibarət idi.

Elmin coşğun inkişafı, maddi və mənəvi həyatın bütün sahələrinə onun güclü təsiri müasir dövrün əsas xüsusiyyətidir. 60-cı illərdə geniş miqyasda elmi tədqiqat aparmadan və onların nəticələrini istehsalatda tətbiq etmədən məhsuldar qüvvələrin çox sürətlə artmasını və texniki tərəqqini təmin etmək mümkün deyildir. Elmin bilavasitə məhsuldar qüvvəyə çevrilməsi insanın əmək fəaliyyətinin xarakterini əsaslı şəkildə dəyişdirir.

60-cı illərdə Azərbaycan neft sənayesində elmin və qabaqcıl təcrübənin istehsalata tətbiqi istehsalın rentabelliyyəinə öz təsirini göstərmişdi. Neft sənayesində mədənlər və sexlər qabaqcıl təcrübənin yayılması və yeni texnikanın tətbiqi sahəsində böyük iş aparmışdılar. Yeni təcrübənin tətbiqi, planların uğurla yerinə yetirilməsində həlledici rol oynamışdı. Təkcə 1964-cü ilin birinci yarısında «Leninneft» NMI-dən irəli sürülən 3 qabaqcıl təklifin öyrənilərək istehsalatda tətbiqi nəticəsində 1100 manat iqtisadi səmərə vermişdi. «Qaradağneft» NMI-də 1964-cü ilin birinci yarısında öyrənilmiş tədbirlərin hər biri 5000* manatdan artıq səmərə vermişdi. 1963-cü ildə 15 işləyən quyu fondunda ikinci lülənin kəsilməsi və qazılması 6 ay ərzində 9791 ton əlavə neftin hasil olunmasına nail olmuşdular. Bu metodla 6 quyu yenidən işləməyə başlamış və əlavə olaraq 418 ton neft çıxarılmışdı. (1-vər. 197).

Təsir altında olan üfüqlərdən neft çıxarılması tapşırığının artıqlaması ilə yerinə yetirilməsi nəticəsində neft hasilatının artımı 1963-cü ildə 347099, 1964-cü ilin 1 yarısında isə 140749 ton təşkil etmişdi. Başqa sahələrdə də yeni texnikanın tətbiqi planı yerinə yetirilmişdi. Plandan əlavə nəzərdə tutulan tədbirlər də həyata keçirilmişdi.

ETİ (elmi-tədqiqat institutları) yeni texnikanın tətbiqi sahəsində NMI-də (neft-mədən idarəsi) böyük köməklik göstərirdilər. Məsələn, 1964-cü ildə AZETNQİ (Azərbaycan Elmi Tədqiqat Neft-Qazma İnstitutu) quyuların perforasiyasını suyun təzyiqi ilə qum vurma metodunun tətbiqinə köməklik göstərmiş, institut hər bir perforasiya üçün iş planı

* Manatın dəyəri 1960-cı illərə uyğun göstərilmişdir.

və zəruri avadanlıqlar hazırlamış və qaz lövbərinin iş çertyojlarını tərtib etmişdi. 1965-ci ildə 1,5 min m. borunun birləşdirilməsi və ayrılması üçün MŞK avtomatlarının tətbiqinə köməklik göstərilmişdi. Həmin il 2 boru ilə iş görmək üçün MŞK avtomatının yeni təkmilləşdirilmiş konstruksiyasının tətbiqi haqqında institutla razılıq əldə edilmişdi. «Lenin-neft»in 4-cü kommunist əməyi mədəninin qabaqcıl kollektivinin iş təcrübəsi bütün neftçilər tərəfindən razılıqla qarşılanmışdı. (1-vər. 198). Kiçik həcmli sındırma (№ 8) yolu ilə qazmaq hesabına qazma idarəsi 1964-cü ildə 50 min, 1965-ci ildə isə 70 min manata yaxın səmərə əldə edilmişdi.

1965-ci ildə istehsal təcrübəsi mübadiləsinin keçirilməsi üçün briqadaların oxşar müəssisələrə 23 ekskursiyası təşkil olunmuşdu. Hava paylayan budkaların avadanlığı, quruluşu və işi ilə tanış olmaq üçün «Artyomneft» NMI-də xüsusi reydlər keçirilmişdi.

«Lenin-neft» NMI-in 3-cü mədəninə səfərdən sonra ETY şurası «Az məsrəf – çox neft» təşəbbüsü ilə çıxış etmiş 3-cü mədənin iş təcrübəsini mühazirə təbliğatı və divar mətbuatı vasitəsilə geniş yaymağı TİB-a (texniki informasiya bürosu) təklif etmişdi. Bu mövzuda konfrans keçirilmiş, texniki ədəbiyyat yenilikləri və fotoquraşdırma stendləri düzəldilmiş və nəticədə 54562 manat səmərə əldə olunmuşdu. Bundan əlavə ETY-nin (elmi-texniki yeniliklər) sex təşkilatları 22 istehsal ekskursiyası keçirmişdi. 1965-ci ildə 10 istehsal ekskursiyası təcrübə mübadiləsi üçün 11 briqada səfəri keçirmişdi. ETT-nin (elmi-texniki təşkilat) 12 nəfər üzvü Moskva şəhərində XTNS-nə (Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətlərinin Sərgisi) getmiş, burada quyuların və layların tədqiqi üçün yeni aparatlar, korroziyaya qarşı yeni örtüklərlə, dəniz şəraitində qabaqcıl iş metodları ilə və başqa yeniliklərlə tanış olmuşlar. Bunlar eyni zamanda əmək məhsuldarlığını xeyli yüksəltməyə, istehsal texnologiyasını yaxşılaşdırmağa imkan verən texniki yeniliklər, mütərəqqi iş metodları ilə də tanış olmuşdular (1-iş 189, vər.201).

ETT öz üzərinə şuranın istehsal-texniki şöbəsi funksiyasını götürmüş və səmərəli təkliflərin istehsala tətbiqinə fəal köməklik etmişdi. 1966-cı ildə səmərələşdiricilər 119 təklif vermiş, bunlardan 96-sı qəbul olunmuş və 76-sı tətbiq olunmuşdu. Qənaət 71 min manat təşkil etmişdi. 1967-ci ilin 1 yarısında 77 təklifdən 54-ü tətbiq edilmiş, 17,9 min manat iqtisadi səmərə alınmışdı (2-vər 12). Təzyiq vurma yolu ilə quyuların «qurğu işlənmə metodu» müəlliflərinin qiymətləri təklifi fırtınalı havada prosesin həyata keçirilməsini təmin edirdi. Nəticədə əldə olunan səmərə 60 min manata bərabər olmuşdu.

Layların və quyuların istiliyini və rejimini öyrənmək üçün dərinlik fotometrinin tətbiqi 5 min manat iqtisadi səmərə vermişdi. «Quyuları dayandırmadan şaybaların və ventillərin dəyişdirilməsi», «Qaz xətlərində hidratların yaranmasına qarşı mübarizə aparmaq üçün metanol qurğu» və başqaları iqtisadi səmərənin qazanılması üçün çox qiymətli təkliflər olmuşdu (2-vər. 16).

ETT elmi işçilərlə sıx əməkdaşlıq etmişdi. NTO üzvləri AzNİİ neft-qazma, neft-kimya avtomat NİPI və «Kiprodənizneft» institutu ilə birgə iş aparmışdılar. ERMNS sexinin ETT üzvləri dəniz neft-mədən tikintisinin korroziyaya qarşı yeni örtüklərinin mənimsənilməsi və tətbiqi sahəsində «Kiprodənizneft» institutu ilə birlikdə xeyli səmərəli iş aparmışdılar (3-iş 11, vər.17).

KPRS sexinin ETT üzvləri AzETNQİ ilə birlikdə müstəvi yayındırıcıların yeni konstruksiyasını və ikinci lülənin kəsilməsi və qazılması zamanı kolonkada pəncərə açmaq üçün RU tipli universal rayberləri mənimləmək sahəsində birgə iş aparmışdılar.

1965-ci ildə ETT ən mühüm elmi-texniki problemlərinin müzakirə edildiyi 4 konfrans keçirmişdi. Konfranslarda əsasən elmi-texniki tərəqqi və texnika siyasəti haqqında, ÇNİPR-in işi və kollektiv qarşısında duran vəzifələr haqqında məruzələr dinlənilmişdi (1-vər. 202).

Neft daşlarında, «Qaradağneft» ETMİS (Elmi-Tədqiqat Mədən İşçiləri Sexi. SİNPR) və başqa yerlərdə planda nəzərdə tutulan 4 ekskursiya əvəzində 8 istehsal ekskursiyası, təcrübə mübadiləsi üçün 5 briqada səfəri, 129 adamın təhsil aldığı 10 zavodlararası məktəb təşkil olunmuşdu. Neft-mədən idarələrində 1966-1970-ci illəri əhatə edən yeni texnika və texnoloji proseslərin inkişafı və tətbiqi üzrə perspektiv planlar tərtib edilmişdi. 1965-ci ildə yeni texnikanın tətbiqi planı vaxtından əvvəl yerinə yetirildi. 1965-ci ildə NMİ-nin işçiləri yeni texnika üzrə tədbirləri uğurla yerinə yetirdikləri üçün iki dəfə mükafata layiq görülmüşdülər. NMİ-də ADU-3 tipli yeni texnikanın tətbiqi 35150 manat səməərə vermiş və geniş yayılmışdı. NMİ-də neft əsasında əlavə olunma tətbiq edilməsi nəticəsində tamamilə su basmış quyulardan neft çıxarılmasını bərpa etmək mümkün olmuşdu (1-vər. 204).

1965-ci ilin iyulun 1-dən 1966-cı ilin iyulun 1-ə qədər əlavə səməərəli təmir işləri aparmaqla neft hasilatının artımı 102614 ton, iqtisadi səməərə isə 400 min manata yaxın təşkil etmişdi (2-iş 11, vər.2).

NMİ 1965-ci ildə keçirilmiş, yeni texnikanın istehsalata tətbiqi ümumittifaq baxışında ikinci yeri tutmuşdu. İdarənin «Neft uğrunda» çıxan divar qəzeti qabaqcıl təcrübə və yeni texnikanın tətbiqi məsələlərini ardıcıl işıqlandırmışdı. Sənaye elmi-tədqiqat sexlərində təcrübə mübadiləsi məqsədilə «Leninneft»də sütunun vəziyyətini tədqiq etmək üçün Avilov metodu öyrənilmişdi. Sexdə yaxşı nəticə vermiş AzET NQİ-nin MOD tipli yeni yayındırıcıları və RU rayberləri tətbiq olunmuşdu. Adi rayberlə pəncərə açmaq üçün 20-25 saat vaxt lazım olduğu halda, yeni rayberin tətbiqi nəticəsində cəmi 5 saat tələb olunmuşdu. 127 №-li quyuda isə cəmi 3 saat 10 dəqiqə vaxt tələb olunmuşdu (1-vər.203).

Neft qazma komitəsi buruq ustaları arasında da təcrübə mübadiləsi aparmış, oxşar Bakı müəssisələrinə, həmçinin Başqırdıstana və Kuybuşev şəhərlərinə gedişlər təşkil olunmuşdu.

NMİ-nin həmkarlar ittifaqı qabaqcıl təcrübəni yaymaq sahəsində iş apararaq, qazma briqadaları həmkarlar fəallarının geniş yığıncaqlarında qabaqcıl neft ustalarının, kommunist əməyi briqadalarının qabaqcıl iş təcrübələrini müzakirə edərək yaymışdılar.

Kommunist əməyi briqadası adı uğrunda yarışan briqadaların bəziləri sosialist öhdəçiliklərini artıqlaması ilə yerinə yetirərək, yüksək nəticələr əldə etmişdilər. Qazma ustası M.Ağayevin kommunist əməyi briqadası Kirovdağ mədənində 11 düyməli texniki sütunun 3108 metr dərinliyə endirilməsini başa çatdırmış, hansı ki, keçmiş ittifaqda bu ən dərin həcmli texniki sütun hesab olunurdu (1-vər.212).

1966-cı ilin avqustunda daxili ehtiyatlardan səməərəli istifadə etmək üçün keçirilmiş ictimai baxışda 53 neft-mədən idarəsi və sənaye müəssisələrinin kollektivi, o cümlədən neft hasilatı sənayesinin 22, neftayırma sənayesinin 25, kimya sənayesinin 6 kollektivi iştirak etmişdi.

Baxış keçirilərkən onun şərtlərinin hər bir fəhləyə və İTR-ə çatdırılması, baxışda hər bir mədənin, sexin, kollektivin və briqadanın iştirak etməsi nəzərdə tutulmuşdu. İctimai baxışın hazırlanması və gedişi yerli komitələrin və təsərrüfatların birgə iclaslarında, daim fəaliyyət göstərən istehsalat müşavirələrində müzakirə edilmiş, divar qəzetlərində işıqlandırılmışdı (1-vər.218).

«Qaradağneft» NMİ-də qazma zamanı pnevmatik «PKR-Ş 8» tutucuların köməyiylə endirmə-qaldırma əməliyyatları daha da mexanikləşdirilmiş «ZTS 5 A-8» tipli 3 seksiyalı qazma borularının sənayedə sınağı keçirilmişdi. Bəzi buruqlarda qazılmış laylardan gil məhlulunun təmizlənməsi mexanikləşdirilmişdi. Quyularda burma və şlanq olmadan qum dolmalarının təmizlənməsinin texnoloji prosesi təkmilləşdirilmiş, kimyəvi cəhətdən işlənmiş və ağırlaşdırılmış gil məhlulunun yenidən istifadə olunması həyata keçirilmişdi. Bu əməli tədbirlərin həyata keçirilməsi 117219 manat vəsaitə qənaət etmişdi (1-vər. 219).

1-ci mədəndə neftin emulsiyasızlaşdırılması sxeminin təkmilləşdirilməsi məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, elektrik enerjisinə və qaza qənaət etməyə və maya dəyərini aşağı salınmasına köməklik etmişdi. Nəticədə illik qənaət 11000 manata bərabər olmuşdu.

Neftayırma idarəsinin 24 müəssisəsi 2580 nəfəri o cümlədən 1250 fəhləni əhatə edən istehsal ehtiyatları ictimai baxışında iştirak etmişdilər. 680 səmərəli təklifin tətbiq olunması plandan əlavə 38706 ton şəffaf neft məhsulları əldə etməyə, çıxarma dərinliyini 0,9 faiz artırmağa, neft və neft məhsulları itkisini 396 ton aşağı salmağa, 1498 mq/kal yanacağa, 230 min manatdan çox vəsaitə qənaət etməyə, istehsalın ayrı-ayrı sahələrində əmək məhsuldarlığını xeyli yüksəltməyə imkan vermişdi.

Beləliklə fəhlə və qulluqçuların geniş iştirak etdiyi ictimai baxışların keçirildiyi dövrdə baxış komissiyalarına istehsal ehtiyatlarının səmərəli istifadəsi haqqında 1293 təklif daxil olmuş, bunlardan 968 təklif tətbiq olunmaqla, ən azı 1 milyon manat iqtisadi səmərə əldə olunmuşdu (1-vər.222).

«Leninneftin» 1966-1967-ci illərdə elmi-texniki şöbəsi zəruri çertyojları və alınmış təkliflərin təsvirini hazırlamış və onların tətbiq olunmasına nəzarət etmişdi. Təkcə başqa idarələrdən götürülmüş 3 təklifin tətbiqindən 785 min manat səmərə alınmışdı (4-vər.232).

Elmi-texniki təşkilatın və idarələrin işçiləri «Leninneftin» təcrübəsini «Azneftin» başqa müəssisələrində də yaymış, onlara texniki köməklik göstərilməsində yaxından iştirak etmişdi. Məsələn, BTT və təşkilatların köməyiylə «Kirovneft», «Orconikidzeneft» NMİ-də bir idarə olunan açarla debitləri ölçməyi təmin edən təkmilləşdirilmiş «AQM-2» sistemi tətbiq edilmişdi. «Kirovneft», «Qaradağneft» və başqa müəssisələrdə ölçü qurğularının konstruksiyasının dəyişdirilməsi hesabına quyu debitlərinin məsafədən ölçülməsinin dəqiqliyi təmin edilmişdi.

Sexlərarası və sex daxili məktəblər, seminarlar təşkil etmək, iş yerlərində qabaqcıl iş metodlarını nümayiş etdirmək yolu ilə elmi-texniki təşkilatlar istehsal-texniki təcrübə mübadiləsinin təşkilinə böyük diqqət yetirirdilər. 1966-cı ildə «AzİNMaş-34» aqreqatının köməyiylə «quyuların yeraltı təmiri təcrübəsi» haqqında seminar keçirilmiş və nəticədə 3,6 min manat vəsaitə qənaət olunmuşdu.

NMİ-də yüksək səmərə verən yeni texnikanın tətbiq olunması ilə 7 ay ərzində təzyiqlə məhlulun vurulması perforasiyası 4 quyuda tətbiq

olunmaqla 873 ton əlavə neft, 226 hidrodağıtmanın tətbiqindən 45239 ton, turşulu işləmələrdən 11276 ton, plastik kütlə tətbiqindən 1027 ton neft alınmışdır. Eyni zamanda 30 quyuda elektrik yüklü nasosların tətbiqindən alınan səmərə isə 390 ton olmuşdur (4-vər.233).

«Artyomneft» mədənlərində təsir alıtında olan üfüqlərdən neft çıxarılması tapşırığının artıqlaması ilə yerinə yetirilməsi nəticəsində neft hasilatı artımı 1969-cu ildə 347099 ton olmuşdu ki, bu da əvvəlki ildəkindən xeyli artıq idi. Yeni texnikanın tətbiqi planları başqa sahələrdə də yerinə yetirilmişdi. EMİ-nin təşəbbüsü ilə plandan kənar nəzərdə tutulmuş tədbirlər də uğurla həyata keçirilmişdi. 1967-ci ildə NMİ-də tətbiq olunmuş 10 ikibalanslı dəzgah-kaçalka avadanlıq, material və elektrik enerjisinə çoxlu qənaət etmək imkanı vermişdi. 1968-ci ilin 1 yarısında mədənlərdə 22 belə dəzgah, 18 APUD dəzgahı işləmişdi. Xeyli qabaqcıllar və yenilikçilər çalışdığı 4 №-li kommunist əməyi mədəninin iş üslubu başqa mədənlərdə də geniş yayılmışdı (4-vər.239).

Bakı şin zavodu fəhlə tədqiqatçıları institutu 1962-ci ildə təşkil olunmuş və mövcud olduğu dövrdə xeyli iş təcrübəsi toplamışdır. 1964-cü ildə onun tərkibində zavodun 60 nəfər mühəndis-texnik işçiləri və fəhlələri çalışmışdı. 60-cı illər ərzində istehsalda yeni kauçuk və hisin mənimsənilməsi sahəsində institut böyük iş görmüşdür. İnstitutun işində təcrübəli fəhlələrin təklif və qeydləri mühüm əhəmiyyətə malik olmuşdu. Yeni sintetik kauçuklar və sajalara mənimsənilməsi zamanı qarışıq məhlulun hazırlanması və onun borulara doldurulması texnoloji rejiminin hazırlanması ən başlıca səmərəli işlərdən biri olmuşdu. Bu işdə qabaqcıl fəhlələr əsas rol oynamışdılar. Zavoda işlərin səmərəli qurulması nəticəsində 1962-ci ilin mart ayının 10-da iqtisad analiz üzrə ümumzavod şurası yaradılmışdı (4-vər.248).

«Leninneft» neft-mədən idarəsində də 60-cı illərdə yeni texnikanın tətbiqi planı yerinə yetirilmişdi. Yeni texnikanın tətbiqi ilə yanaşı çox zəhmət tələb edən işləri yüngülləşdirmək üçün 17, 14, 16/2 №-li kompressor stansiyalarında 4 ədəd qaldırıcı reduktor bucuğadı (qaldırıcı mexanizm avadanlığı) istismara verilmişdi. 17-20 №-li kompressor stansiyalarında isə dəniz suyunun kimyəvi təmizlənməsi tətbiq edilmişdi. Bu isə istismar olunan avadanlığının saxlanması üçün kömək edir, həmçinin kompressor qovşaqlarının təmir vaxtını azaltmışdı (5-vər. 5).

Kadrların yüksək texniki hazırlığı səmərələşdiricilik və ixtiraçılığın geniş miqyas almasına kömək etmiş, 60-cı illərin birinci yarısında İTR və fəhlələrdən 1200-dən çox səmərələşdirici təklif alınmışdı. Onların tətbiqi dövlətə 10 milyon manatdan artıq qənaət vermişdi.

NMİ-nin nailiyyətlərində «Gürqanneft»in sex briqadaları, mədənlər və bütün kollektivin kommunist əməyi zərbəçisi adı almaq uğrunda mübarizəsi həlledici rol oynamışdır. Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Neft daşlarında Akif Cəfərovun başçılıq etdiyi 2-ci mədənin 5-ci briqadası kommunistcəsinə işləmək və yaşamaq haqqında öhdəçilik qəbul etmişdi. Bu öhdəçiliyi şərəflə yerinə yetirən briqada «Gürqanneft»də sosializm yarışının daha da genişlənməsinə kömək etmişdi. Respublikada ilk dəfə olaraq «Gürqanneft» NMİ-nin 2-ci mədəninin 5-ci briqadasına kommunist əməyi briqadası adı verilmişdi (5-vər. 58).

Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Akif Cəfərovun briqadası böyük nailiyyətlər qazandı. Hər il briqada noyabrın 7-nə qədər plandan əlavə öhdəlik qəbul etmiş və nəzərdə tutulduğundan artıq məhsul istehsal etmiş

di. 60-cı illərin birinci yarısında sahə briqadaları 40 min manat, sexlər və kollektivlər isə 48 min manat məbləğində mükafat almışdı. Fərdi mükafatlandırmanın məbləği 30 min manatdan artıq olmuşdu. 1405 nəfər kommunist əməyi zərbəçisi adını daşıyanların 1363 nəfəri fəhlə olmuşdu (5-vər.59).

Xəzər dəniz neft kəşfiyyatı idarələrində 70-ci illərin əvvəlində 197 nəfər tərəfindən 205 təklif irəli sürülmüşdü. Tətbiq olunmuş 53 təklif 208242 min manat iqtisadi səmərə vermişdi (6-vər.41-42).

Xəzər dəniz neft kəşfiyyatı tresti Mərkəzi elmi-tədqiqat laboratoriyası 1965-ci ildə rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuş mövzu və istehsal planı üzrə işlər aparılmışdı. Trest üzrə əməyin elmi təşkili kompleks planının yerinə yetirilməsi əsas məqsəd kimi qarşıya qoyulmuşdu.

Bütün bunlara baxmayaraq respublika neft və maşınqayırma sənayesində elmi-tədqiqat işləri, respublikanın xalq təsərrüfatına elm və texnikanın nailiyyətlərinin tətbiqi planı kəsirlə yerinə yetirilmişdi.

ƏDƏBİYYAT

1. AR MDA F. 2914, b.7, iş 189
2. «Azneft»in cari arxivi. Siy.46, iş 103
3. «Azneft»in cari arxivi. Siy.46, iş 11
4. AR MDA F. 2914, b.7, iş 89
5. AR MDA F. 2914, s.3, b.73, iş 20
6. AR MDA F. 3085, s.3, b.73, iş 263

ЗНАЧЕНИЕ НАУЧНОЙ НОВИЗНЫ И ПЕРЕДОВЫХ ОПЫТОВ В НЕФТЯНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ (II пол. 60-ых ГОДОВ XX ВЕКА)

Р.О.КУРБАНОВ

РЕЗЮМЕ

Наряду с другими факторами для повышения рентабельности производства, снижения себестоимости продукции значительную роль играет распространение передового опыта. В экономике страны нефтяная промышленность всегда была одним из ведущих отраслей. И потому в экономической политике государства нефтяная промышленность занимала передовое место, и проявлялось к ней забота и внимание государства. Научно-технические организации при нефтяной промышленности для распространения передового опыта, провели обмен производственным опытом с помощью различных методов. С целью обменом опыта побывали в разных городах бывшего союза. В 60-ые годы в нефтяной промышленности, как и в других отраслях, были недостатки. Но благодаря плодотворному и тяжелому труду рабочих эти недостатки были ликвидированы.

**IMPORTANCE OF SCIENTIFIC INNOVATION AND EXPERIENCE EXHCANGE
IN OIL INDUSTRY (60”S OF XX CENTRY)**

R.O.KURBANOV

SUMMARY

Experience exchange is an important factor to increase productivity and reduce production costs. Oil industry has always been one of the most significant fields. That’s why oil industry has always been one of the overtaking ones and much attention is paid to this field.

Scientific-technical organization on oil industry exchanged production experience of different methods so as to improve and qualify experience. For this reason they visited different cities of former Soviet Union. In 60s there were some shortcomings in the oil industry like in all other fields. However, these short-comings were liquidated thanks to the employees’ hard and productive work.